

بسم الله الرحمن الرحيم

سوالات

امتحان طرح مطالعاتی تابستان ۹۶

تاریخ فقه و فقها (نوبت سوم)

محدوده امتحان نوبت اول:

از ص ۲۶۴ تا پایان کتاب

نام:

نام خانوادگی:

کد:

پایه: ورودی ۷

تاریخ: ۹۶/۶/۱۶

نتیجه:

آمین نامه

زمان آزمون در سه نوبت در تاریخهای زیر برگزار می گردد

نوبت اول: ۳۰ تیر ۹۶

نوبت دوم: ۱۴ مرداد ۹۶

نوبت سوم: بعد از دوره پیشینه

- از هنگام بارگذاری سوالات دو روز فرصت دارید تا سوالات را در دریافت کنید و موظفند قانونا در مدت یک

ساعت به سوالات جواب دهید. و بین زمان جواب به سوالات وقفه ای ایجاد نشود

- سوالات در ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه ۱۸ شهریور از دسترسی خارج می شود و به پاسخنامه های ارسالی از بعد

از آن زمان ترتیب اثر داده نخواهد شد

- عدم ارسال پاسخ نامه ها در موعد مقرر به منزله نمره صفر در امتحان است

- جواب سوالات را می توانید از طریق شماره تلگرام ۰۹۰۳۵۹۳۵۸۵۹ ارسال نمایید.

شهریه تیرماه پس از تصحیح اوراق و بر اساس نمره و ساعت فعالیت قابل پرداخت خواهد بود.

نمره قبولی در امتحان ۱۵ می باشد

ساعت فعالیت های موارد زیر را از تاریخ ۳۱ تیرماه لغایت ۱۴ مرداد ۹۶ به همراه پاسخنامه ارسال نمایید.

زمان ساعات آموزشی:

زمان ساعات امتحانات:

زمان ساعات پژوهشی:

زمان ساعات مطالعه بوستان کتاب تابستان:

زمان ساعات مطالعات تبلیغی:

تذکر: سه سؤال اختیاری است. در صورت عدم تعیین سؤالات اختیاری، به سه سؤال آخر نمره داده نمی شود.

۱- عصر حاضر از ادوار فقه شیعه (و آخرین عصر از ادوار فقه شیعه) بر کدام بازه زمانی اطلاق می شود؟ (ص ۲۶۴)

از زمان ظهور مقدّس اردبیلی تا به الآن

از زمان ظهور شیخ محمد حسن اصفهانی (صاحب جواهر) تا به الآن

از زمان ظهور شیخ انصاری تا به الآن

از زمان ظهور آخوند خراسانی تا به الآن

۲- گزینه نادرست در مورد امتیازات عصر حاضر از ادوار فقه شیعه را معین نمائید. (ص ۲۶۵)

برای اولین بار، علم اصول فقه در ضمن کتابی مستقل که حاوی تمام مسائل ضروری اصول بود، تدوین گردید.

دقت بالا و تحقیق وافر در به کار بردن قواعد اصولی در استنباطات فقهی.

استفاده از ادله عقلی و منطقی در مسائل فقهی و اصولی.

موارد جریان امارات و اصول عملیه، همچنین تقدیم و تأخیر هر کدام از آنها نسبت به دیگری، با دقت بررسی و تحقیق شد.

۳- گزینه صحیح مورد ویژگی های عصر حاضر از ادوار فقه شیعه را معین نمائید. (ص ۲۶۵ و ۲۶۴)

سرسلسله عصر حاضر همراه شاگردان مستقیم و غیرمستقیمش در واقع، ادامه دهنده راه فقهای عصر پیش از خود (عصر جدید استنباط به رهبری وحید بهبهانی) بودند و اجتهاد را به اوج کمال و ترقی رساندند.

کتابهای به جا مانده از سرسلسله عصر حاضر، محور شرح، حاشیه و تدریس در حوزه های علمیه تا به الآن قرار گرفته است.

مسائل مستحدثه در عصر حاضر، به خصوص در دهه ها و سال های اخیر به صورت متفرقه یا در ضمن کتابهایی مستقل مورد بحث و تحقیق قرار گرفت.

همه موارد.

۴- گزینه نادرست در مورد شاگردان سرسلسله عصر حاضر از ادوار فقه شیعه را معین نمائید. (ص ۲۶۶)

از ویژگی های سرسلسله عصر حاضر، تربیت شاگردان بسیار بود.

تمام شاگردان بی واسطه یا با واسطه سرسلسله عصر حاضر، درگیر مسائل علمی بودند و ظهور بروزی در عرصه سیاست و تحولات اجتماعی نداشتند.

میرزای شیرازی بزرگ و آخوند خراسانی از جمله شاگردان مستقیم و بی واسطه او بودند.

همه موارد.

۵- گزینه صحیح و کامل در مورد ویژگی های کتاب رسائل (یا همان فرائد الأصول) تألیف شیخ انصاری از فقهای عصر حاضر را معین نمائید. (ص ۲۷۱ و ۲۷۶)

الف. این کتاب، تنها حاوی مسائل قطع، امارات و اصول عملیه است. نبود مباحث الفاظ در این کتاب بدین جهت بوده که از نگاه شیخ،

مباحث الفاظ در آثار گذشتگان از غناء کافی برخوردار بوده و تنها مباحث دیگر علم اصول، نیاز به اصلاح و تحول داشت.

ب. این کتاب حاوی مسائل قطع، امارت و اصول عملیه و همچنین مباحث الفاظ است.

ج. مباحثی از قبیل قیاس، استحسان، مصالح مرسله که تحت تأثیر اهل سنت در کتب اصولی پیشینیان مورد بحث قرار می گرفت، در کتاب رسائل بحث نشده است.

د. در کتاب رسائل، مسائل مورد اختلاف اصولیین و اخباریین به طور شایسته و بایسته و بهتر از کتب اصولی پیشین مورد بحث قرار گرفته است.

الف و د

الف و ج و د

ب و ج و د

ج و د

۶- گزینه صحیح در مورد اثرپذیری شیخ انصاری از دانشمندان پیش از خود را معین نمائید. (ص ۲۷۳ و ۲۷۴)

شیخ انصاری در نظریات فقهی خود به شدت مجذوب و تحت تأثیر دیدگاه های فقهی استاد خود ملا احمد نراقی بود به گونه ای که گاه صرف دیدگاه فقهی ملا احمد نراقی در مسأله ای، از مؤلفه های استدلالی شیخ، به حساب می آید. ملا احمد نراقی کسی است که شیخ، حدود ۴ سال نزد ایشان شاگردی کرده است.

□ شیخ انصاری در نظریات فقهی خود به شدت مجذوب و تحت تأثیر آراء فقهی شیخ طوسی بود به گونه ای که گاه صرف دیدگاه فقهی شیخ طوسی در مسأله ای، شیخ را به همان دیدگاه می کشاند.

□ شیخ انصاری در اتخاذ نظریات فقهی و اصولی خود، از همگان بهره برده است. حتی صحیح نیست گفته شود که از اساتید بی واسطه خود یا از معاصران خود، بیشتر بهره برده است. البته بهره بردن شیخ از همه فقهاء به معنای تأثیر منفی یا مثبت قهری آنان بر شیخ نیست.

□ اصولاً توجه به نظریات فقهاء و اصولیین معاصر و پیشین در نظریات فقهی و اصولی شیخ انصاری، چندان به چشم نمی خورد. شیخ انصاری به ندرت اسیر پیشینه شناسی در بررسی مسائل فقهی و اصولی می شد.

۷- گزینه صحیح در مورد اثرگذاری شیخ انصاری بر دانشمندان پس از خود را معین نمایید؟ (ص ۲۷۴ تا ۲۷۶)

□ شیخ انصاری، علم اصول را از مباحثی که در استنباط شیعه تأثیر بسزائی نداشت از قبیل قیاس، استحسان و مصالح مرسله پاسازی کرد و دیگران نیز تقریباً همین مسیر را ادامه دادند.

□ شیخ انصاری بسیاری از مسائل ضروری در ساحت استنباط از قبیل بسیاری از مباحث امارات و اصول عملیه را به نحو تفصیلی وارد علم اصول کرد و موارد جریان هر کدام و نحوه تقدیم و تأخیرشان را روشن و منقح نمود و دیگران نیز در این مسیر از او پیروی کردند.

□ البته شیخ انصاری به جهت غنای مباحث الفاظ در آثار گذشتگان - از جمله کتاب گرانسنگ هدایة المسترشدين آقا شیخ محمد تقی - در این زمینه دست به ابتکار و حکم و اصلاح نزد.

□ همه موارد.

۸- تقریرات اصولی شیخ انصاری در مباحث الفاظ (و همچنین مباحث قطع و امارات و اصول علمیه) در کدام مجموعه و توسط چه کسی

گردآوری شده است؟ (ص ۲۸۵ تا ۲۸۹)

□ کتاب مطارح الأنظار از مرحوم کلانتر

□ کتاب بحر الفوائد از میرزای آشتیانی

□ کتاب کفایة الأصول از آخوند خراسانی

□ کتاب تقریرات شیخنا العلامة از میرزای شیرازی بزرگ

۹- مؤسس حوزه علمیه قم کدام فقیه یا فقیهان هستند؟ (ص ۲۹۰)

□ حاج شیخ عبدالکریم حائری

□ سید ابوالحسن اصفهانی

□ آیت الله بروجردی

□ گزینه اول و سوم

۱۰- از جمله فقهای برجسته معاصر از فقهای عصر حاضر از ادوار فقه شیعه، ..... می باشند. (ص ۲۹۰ تا ۲۹۴)

□ شیخ محمد حسین اصفهانی معروف به کمپانی - آقا ضیاء عراقی - سید ابوالحسن اصفهانی - آیت الله بروجردی - سید محمد کاظم یزدی صاحب عروة

□ شیخ محمد حسین اصفهانی معروف به کمپانی - آقا ضیاء عراقی - سید ابوالحسن اصفهانی - آیت الله بروجردی - سید ابوالقاسم خوئی

□ شیخ محمد حسین اصفهانی معروف به کمپانی - آقا شیخ محمد تقی صاحب هدایة المسترشدين - سید ابوالحسن اصفهانی - آیت الله بروجردی - سید محمد کاظم یزدی صاحب عروة

□ آقا شیخ محمد تقی صاحب هدایة المسترشدين - آقا ضیاء عراقی - سید ابوالحسن اصفهانی - آیت الله بروجردی - سید ابوالقاسم خوئی

۱۱- ویژگی های علمی آیت الله سید ابوالقاسم خوئی از نظر مؤلف کتاب تاریخ فقه و فقهاء چیست؟ (ص ۲۹۵ و ۲۹۶)

□ از بیانی بلیغ و بسیار روان و رسا و گویا بهره مند بودند.

□ چون بسیار استاد دیده بودند، طلاب را از آراء و نظریات فقهای بسیاری بهره مند می کردند.

□ دیدگاه های فقهی و اصولی خود را با بیانی دقیق و مبتنی بر قیاسات منطقی و مطابق ذوق سلیم ارائه می دادند.

□ همه موارد.

۱۲- گزینه صحیح در باب فقه حکومتی در عصر حاضر را معین نمایید؟ (ص ۳۰۲ و ۳۰۳)

□ فقیهان تا پیش از انقلاب اسلامی و به دست گیری حکومت، مسائل فقه حکومتی را تئوری وار و به دور از شرائط و مقتضیات زمانی و مکانی و سایر امور دخیل در حکم، مورد بحث و بررسی قرار می دادند.

□ فقهای شیعه چون از حکومت به کلی برکنار بودند به تدریج طرح مسائل حکومتی نیز از افکارشان خارج شده بود و در کتب فقهی اغلب به بیان مسائل شخصی اکتفا می نمودند.

□ در کنار پذیرش مطالبی که در گزینه اول و دوم بیان گردید اما حضرت امام(ره) متوجه چنین خلأی شد و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، در راستای جبران خلأ مذکور، نهاد مجمع تشخیص مصلحت نظام را تأسیس نمود اما پیش از آنکه این مسأله به خوبی مورد توجه قرار گیرد به رحمت ایزدی پیوستند.

□ فقیهان پیش از انقلاب اسلامی و به دست گیری حکومت، به طرح و بررسی و تحقیق در حوزه مسائل فقه حکومتی در عرصه های مختلف پرداخته بودند و حضرت امام(ره) در واقع، نظریات ناب فقیهان پیشین در حوزه فقه حکومتی در عرصه های مختلف را به مرحله عمل و اجرا رساندند.

سؤالات مربوط به بخش «ادوار علم اصول فقه و دانشمندان این علم»

۱۳- گزینه صحیح در مورد مؤسس و واضع علم اصول را معین نمائید. (ص ۳۱۳ و ۳۱۴)

□ اگر مقصود از وضع علم اصول، اختراع آن باشد، نسبت دادن وضع به شافعی و یا هر فقیه دیگری، صحیح نیست زیرا بعضی از مسائل علم اصول مثل بسیاری از مباحث الفاظ، به زبان و ادب مربوط است و با این وجود، می بایست وضع و تأسیس علم اصول را به اهل زبان نسبت داد.

□ اگر مقصود از وضع علم اصول، کشف قواعد اصولی و تبیین و تدوین و تصنیف آنها باشد، نسبت دادن وضع همه قواعد علم اصول به شافعی صحیح است.

□ در صدر اسلام خصوصاً پس از رحلت پیامبر اسلام، به کارگیری قواعد اصولی ای از قبیل حمل امر بر وجوب، تخصیص عام بواسطه خاص، عمل به ظواهر الفاظ، عمل به خبر ثقه به جهت روشنی مضمون اخبار و قلت واسطه ها در خبر، رایج و مرسوم نبود.

□ همه موارد.

۱۴- گزینه نادرست در مورد مؤسس و واضع علم اصول را معین نمائید. (ص ۳۱۷ تا ۳۱۹)

□ به گفته علامه سید حسن صدر، مؤسس علم اصول (اگر تأسیس به معنای کشف و تدوین و تصنیف باشد)، اصحاب ائمه(ع) هستند همچون هشام بن الحکم که کتاب «الألفاظ و مباحثها» را تصنیف کرد. پس از او نیز، یونس بن عبدالرحمان، کتاب «اختلاف الحدیث» را در باب تعادل و تراجیح تألیف کرد. این دو بر شافعی مقدم اند.

□ شافعی را نه می توان مؤسس (به معنای مخترع) علم اصول دانست و نه می توان او را اولین کسی دانست که در این علم دست به تصنیف کاملی زده است. البته او بر آنچه دیگران در علم اصول بیان کرده اند، افزوده است.

□ اینکه دانشمندان شیعه، پیش از اهل سنت، به تدوین پاره ای از مسائل و قواعد اصولی برآمدند، لزوماً به جهت به کاربردن مسائل و قواعد مذکور در عرصه استنباط نبوده زیرا هنوز معصومین(ع) در قید حیات بودند بلکه غالباً به جهت دفاع از عقائد و دیدگاه های خود در مقابل اهل سنت بودند مثل تألیفاتی که در موضوع «اختلاف الحدیثین» و «إبطال القیاس» داشتند.

□ آنچه شافعی در علم اصول تدوین کرده، نشان دهنده ضعف علمی اوست لذا نسبت تأسیس علم اصول به او، خرافه ای بیش نیست.

۱۵- کدام گزینه در مورد دوره کمال و استقلال مجدد علم اصول که دومین دوره تدوین علم اصول فقه شیعه امامیه است صحیح می باشد؟ (ص ۳۲۵ و ۳۲۶)

□ دوره کمال و استقلال مجدد علم اصول، به دست ابن ابی عقیل عمّانی و ابن جنید اسکافی (که این دو به قدیمین معروفند) آغاز گردید. ظاهراً ابن ابی عقیل، کتابی در علم اصول تدوین نکرده اما ابن جنید اسکافی، کتاب «کشف التمیوه و الإلتباس» را در علم اصول تدوین کرد.

□ پس از ابن ابی عقیل و ابن جنید، شیخ مفید با تألیف کتابی اصولی - که در ضمن کتاب «کنز الفوائد» ابوالفتح کراچکی درج شده است - اجتهاد شیعه را سامان داد.

□ پس از شیخ مفید، سید مرتضی با تدوین کتاب «الذریعة إلى أصول الشریعة» و شیخ طوسی با تدوین کتاب «عدة الأصول»، علم اصول را به غایت کمال در عصر خویش رساندند.

□ همه موارد.

۱۶- دوره رکود و توقف رشد علم اصول بر کدام بازه زمانی اطلاق می شود؟ (ص ۳۲۹ و ۳۳۰)

- پس از وفات شیخ طوسی تا زمان ظهور ابن ادریس حلّی
- این دوره دقیقاً با عصر تقلید از ادوار فقه شیعه، منطبق است.
- از ظهور ابن ادریس حلّی تا ظهور اخباریین
- گزینه اول و دوم

۱۷- دوره نهضت مجدد اصول فقه شیعه، به دست کدام فقیه رقم خورد؟ کتاب مهمّ او در این زمینه چه نام دارد؟ (ص ۳۳۱)

- ابوالمکارم ابن زهرة - غنیه النزوع
- ابن ادریس حلّی - السرائر
- شیخ طوسی - عدّة الأصول
- فرزند شهید ثانی - معالم الأصول

۱۸- گزینه صحیح در مورد نهضت مجدد اصول فقه شیعه را معین نمائید. (ص ۳۳۱ و ۳۳۴)

- نهضت مجدد اصول فقه شیعه، پس از اقدامات ابن ادریس حلّی با تألیف کتاب السرائر و پیش از آن با زمینه سازی های ابن زهرة با تألیف کتاب «غنیه النزوع»، به دست عالمانی از قبیل محقق حلّی با تألیف «معارج الأصول»، علامه حلّی با تألیف کتب زیادی از جمله «تهذیب الوصول» و «مبادئ الوصول» ادامه پیدا کرد.
- نهضت مجدد اصول فقه شیعه، پس از عالمان ذکر شده به دست فخرالمحققین فرزند علامه حلّی با تألیف «شرح المبادئ»، شهید ثانی با تألیف «تمهید القواعد»، فرزند شهید ثانی با تألیف «معالم الأصول» و عالمانی دیگر ادامه پیدا کرد.
- علم اصول، در این دوره - خصوصاً در اواخر آن - بیشتر جنبه شرح و تعلیق و تلخیص کتب گذشتگان را پیدا کرد و از حالت تصنیف مستقل خارج شد.
- همه موارد.

۱۹- دوره ضعف اصول فقه شیعه پس از دوره نهضت مجدد اصول فقه شیعه بر کدام بازه زمانی اطلاق می شود؟ (ص ۳۳۴)

- زمان ظهور و بروز نهضت اخباریین و بازه فعالیت علمی شان
- پس از وفات شیخ طوسی تا قبل از ظهور ابن ادریس حلّی
- پس از وفات وحید بهبهانی تا قبل از ظهور شیخ انصاری
- پس از وفات شیخ انصاری تا قبل از ظهور سید ابوالقاسم خوئی

۲۰- سرسلسله دوره ضعف اصول فقه شیعه پس از نهضت مجدد اصول فقه شیعه کیست و کتاب معروف او چه نام دارد؟ (ص ۳۳۴)

- محمد امین استرآبادی - الفوائد المدنیة
- ملا محسن فیض کاشانی - مفاتیح الشرائع
- شیخ یوسف بحرانی - الحدائق الناضرة
- علامه محمد باقر مجلسی - بحار الأنوار

۲۱- دوره جدید و آخرین دوره از ادوار اصول فقه شیعه پس از دوره ضعف اصول فقه شیعه، بر کدام بازه زمانی اطلاق می

شود؟ (ص ۳۳۷)

- از زمان ظهور وحید بهبهانی تا به الآن
- از زمان ظهور شیخ انصاری تا به الآن
- از زمان ظهور آخوند خراسانی تا به الآن
- از زمان ظهور میرزای نائینی تا به الآن

۲۲- مهمترین کتب اصولی که در دوره جدید و آخرین دوره از ادوار اصول فقه شیعه به رشته تحریر درآمدند عبارتند از .....

(ص ۳۳۹ تا ۴۴۱)

الف. الفوائد الحائریة وحید بهبهانی

ب. قوانین الأصول میرزای قمی

ج. هدایة المسترشدين آقا شيخ محمد تقی

د. فرائد الأصول شيخ انصاری

هـ. كفاية الأصول آخوند خراسانی

الف، د، هـ

الف، ب، د، هـ

الف، ج، د، هـ

الف، ب، ج، د، هـ

۲۳- گزینه صحیح در مورد امتیازات دوره جدید و آخرین دوره از ادوار اصول فقه شیعه را معین نمائید. (ص ۳۴۲ تا ۳۴۴)

الف. در این دوره، شیوه نوینی در تألیف و تبیین مطالب رواج پیدا کرد که اصطلاحاً «تقریر» نامیده می شود. در این روش که در گذشته کمتر دیده می شد، نویسنده، درس را با همان نظم و ترتیبی که از سوی استاد ارائه می شد و ترجیحاً با همان تعابیر استاد، به رشته تحریر در می آورد. ب. در این دوره، علم اصول از ورود بعضی از مباحث فلسفی از قبیل حقیقت و اعتبار، استحاله صدور واحد از کثیر، توارد دو علت بر معلول واحد، اصالت وجود و ماهیت، جعل بالذات و بالتبع و بالعرض، جعل بسیط و مرکب، الشی ما لم یجب لم یوجد و مسائلی از این دست، در امان نماند.

ج. مسائلی که در گذشته به صور مختصر مورد بحث قرار می گرفت در این دوره به گستردگی و با بررسی فروع و شقوق متعدد آنها، مورد مطالعه و دقت قرار گرفت. مباحثی از قبیل صحیح و اعم، ترتب، اجتماع امر و نهی، دوران امر بین متباینین و بین اقل و اکثر و بین محدودین، مباحث علم اجمالی، فروع استصحاب

الف و ب

الف و ج

الف و ب و ج

ب و ج